Javno zagovaranje i praćenje politika vezanih za obnovljive izvore energije

Renewable energy policies advocacy and monitoring – REPAM

NOSITELJI PROJEKTA

EIHP DOOR

BILTEN broj 1 , **Lipanj 2011.**

Uvod

Partneri projekta

Što smo do sada napravili

Sljedeće aktivnosti i očekivani rezultati

SUFINANCIRANO OD STRANE

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Uvod

Pred vama je prvi bilten projekta „*Javno zagovaranje i praćenje politika vezanih za obnovljive izvore energije*“ (eng. Renewable energy policies advocacy and monitoring – REPAM) kojim ćemo informirati zainteresiranu javnost o aktivnostima i rezultatima.

Glavni cilj projekta je ojačati kapacitete udruga i zainteresirane javnosti za sudjelovanje u procesima odlučivanja na području obnovljivih izvora energije (OIE). Kako bi mogle što učinkovitije zagovarati održiva rješenja u energetici, udruge, djelujući lokalno ili nacionalno moraju biti upoznate s energetskom problematikom kao i s načinima zagovaranja i praćenja. Većina udruga koja se bavi zagovaranjem već, naravno, ima iskustva, no primjetno je kako je na području energetike, gdje se (ne)planiraju novi kapaciteti obnovljivih izvora, nedovoljna prisutnost javnosti, odnosno; kako volimo reći - onog dijela javnosti koji je zainteresiran za sudjelovanje u odlučivanju. Nakon početne radionice održane u Zagrebu 24. i 25. veljače ove godine, i prve regionalne radionice u Zadru 10. svibnja, prenosimo vam informacije i pozivamo vas da se uključite i sudjelujete

Projekt financijski podupiru Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva i Europska unija u sklopu programa IPA 2008 komponenta I - Razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva za sustavno praćenje i javno zagovaranje politika održivog razvoja i integriranih pristupa upravljanju otpadom i vodom, transportom, regionalnim razvojem, održivoj upotrebi prirodnih resursa i sigurnosti okoliša.

Nositelji projekta

Energetski institut „Hrvoje Požar“, Zagreb

www.eihp.hr

Društvo za oblikovanje održivog razvoja, Zagreb

www.door.hr

Partneri projekta

Eko-Zadar, Zadar

www.ekozadar.org

Eko Liburnia, Rijeka

www.eko-liburnia.hr

FOCUS, društvo za sonaraven razvoj, Ljubljana, SLO

www.focus.si

Press centar za okoliš, Osijek

www.alertonline.org

Zvono uz Kupu, Zamršje, Karlovac

www.zuk-zamrsje.blogspot.com

www.zuk.hr

Sufinancirano od strane

Europska unija

www.delhrv.ec.europa.eu

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

www.zaklada.civilnodrustvo.hr

Što smo do sad napravili?

Na radionici održanoj u Zagrebu 24. i 25. veljače 2011. uz partnerske udruge sudjelovali su i predstavnici Zelene akcije, ODRAZ-a, Velebitske udruge Kutarevo, udruge Franjo Koščec, Zelene Istre, Hrvatske udruge stručnjaka zaštite prirode i okoliša, Agencije za društvene promjene, Brodskog ekološkog društva, udruge Čebarjon, udruge Snaga Zemlje, Centra za ekologiju i energiju, Udruge za održivi razvoj i Zaštitarsko-ekološke udruge "Senjar". Zajednički stav udruga usvojen konsenzusom nakon radionice je kako će specifičan cilj ovog projekta biti utjecanje na donositelje odluka i predlaganje konkretnih rješenja za pojednostavljenje administrativnog postupka stjecanja statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora, kako bi se potencijalnim malim proizvođačima olakšalo dobivanje dozvola, a time osiguralo povećanje broja postrojenja u Hrvatskoj i ubrzavanje razvoja hrvatske energetike u održivom smjeru.

Radionica u Zagrebu 24. i 25. veljače 2011.

Namjera je partnera u projektu utjecati na donositelje odluka s ciljem pojednostavljenja postojećeg administrativnog postupka stjecanja statusa povlaštenog proizvođača i dobivanja poticajne otkupne cijene električne energije za male proizvođače.

Pravilnikom o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije proizišlom iz Zakona o tržištu električne energije (NN177/04) propisani su uvjeti za stjecanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije.

Ovaj status može steći proizvođač koji u pojedinačnom proizvodnom objektu istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju, koristi otpad ili obnovljive izvore energije za proizvodnju električne energije na gospodarski primjeren način usklađen sa zaštitom okoliša.

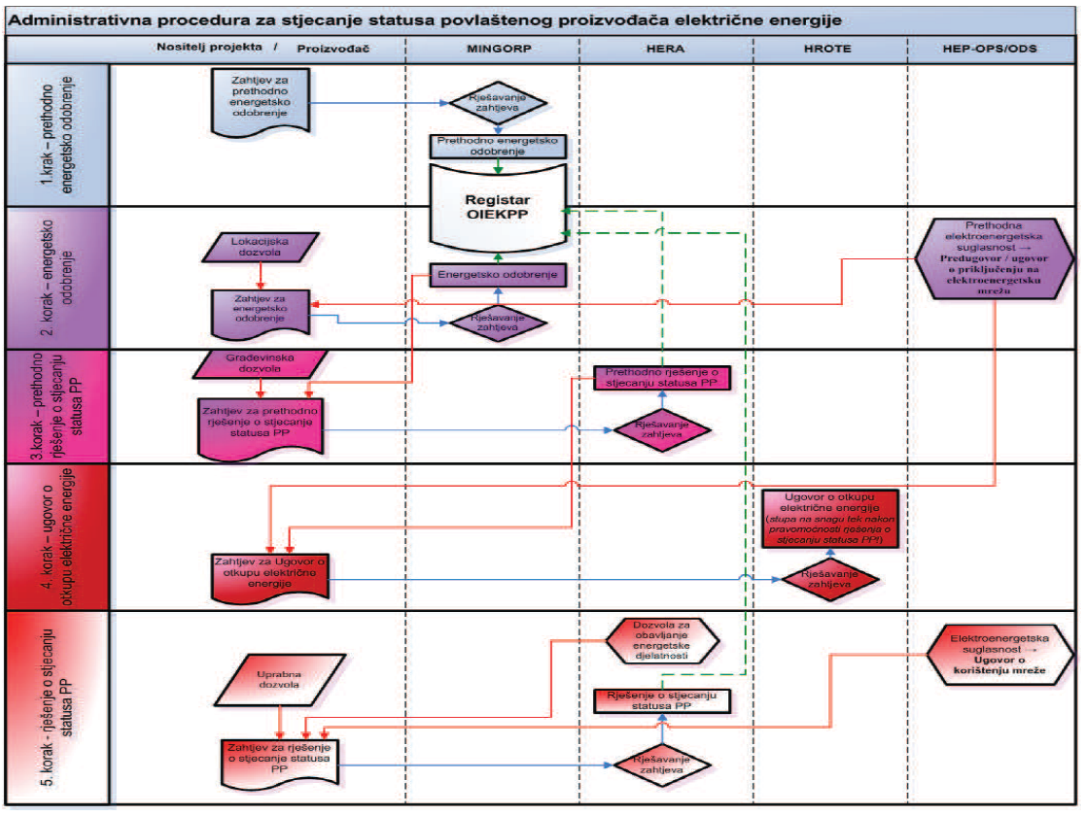
Konkretne prepreke koje smo do sada identificirali:

- nedostatak jasne distinkcije između velikih i malih proizvođača OIE prema snazi instaliranog postrojenja, pa tako i nepostojanje značajnijih pojednostavljenja procedure za male OIE
- neusklađenost propisa s područja energetike i graditeljstva (npr. primjena „Pravilnika o jednostavnim građevinama“ i njegovo (ne)provođenje u uredima za graditeljstvo)
- tehničke prepreke; u nekim slučajevima (lokacijama) problem priključivanja je tehničke naravi i procedura može biti otežana od strane operatera distribucijskog sustava (HEP-ODS)

Više o proceduri možete pročitati na www.oie.mingorp.hr

S obzirom na činjenicu da se radi o pojedinačnim investitorima – fizičkim osobama zainteresiranima za uporabu obnovljivih izvora energije, najčešće u okviru svog vlastitog domaćinstva, za takve je proizvođače potrebno pojednostaviti i olakšati proceduru stjecanja statusa povlaštenog proizvođača i sklapanja ugovora o otkupu električne energije po povlaštenoj cijeni.

Shematski prikaz postojeće procedure

Radionica u Zadru 10. svibnja 2011.

Radionica u Zadru održana je 10. svibnja 2011. u Strukovnoj školi Vice Vlatkovića koja ulaže napore kako bi postala malim proizvođačem električne energije. Ravnatelj Tihomir Tomčić izložio je kako škola priprema raspisivanje natječaja za opremanje buduće fotonaponske centrale instalirane snage 10kW na školskom krovu. Strukovna škola uvela je i izborne predmete kojima se učenici obučavaju za instalatere toplinskih i fotonaponskih sustava.

Također, dan prije naše radionice počela je višetjedna izobrazba odraslih za instalatere solarnih toplinskih i fotonaponskih sustava u koju su uključeni nezaposleni i branitelji iz Zadarske županije. *Prije četiri godine smo, kroz javno-privatno partnerstvo s tvrtkom Vailant osnovali Solarni centar gdje je postavljena oprema za sustav grijanje iz sunčeve energije i mala edukativna fotonaponska centrala od 1kW. Educirali smo 60 poduzetnika iz Dalmacije za montiranje solarnih toplinskih sustava*, rekao je Tomčić.

Mala fotonaponska elektrana Zadarski Pozdrav suncu

Zadarski Pozdrav suncu mala je fotonaponska elektrana koja trenutno jest priključena u elektroenergetski sustav, no, iako je investitor jedinica lokalne samouprave - Grad Zadar, još uvijek nema status povlaštenog proizvođača, niti ugovor o otkupu proizvedene električne energije. Instalacija Pozdrav suncu puštena je u rad u prosincu 2007. Prema riječima Žane Klarić, stručne suradnice za zaštitu okoliša u Gradu Zadru, *instalacija prosječno dnevno proizvede 70 kWh električne energije*.

Prije tri godine Pozdrav suncu je ušao u Registar obnovljivih izvora energije i sad je u fazi ishođenja ugovora o korištenju mreže. *Nakon sklapanja ugovora s HEP-om, Grad će morati podnijeti zahtjev Hrvatskoj energetskoj regulatornoj agenciji za izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije i tad će se električna energija koja bude proizvedena moći kompenzirati*, rekla je Klarić najavljujući kao će se, u sklopu projekta izgradnje Luke Gaženica izgraditi upravna zgrada na čijem će krovu biti instaliran fotonaponski sustav snage 415 kW.

Grad Zadar i Zadarska županija građanima u ovom trenutku, posredstvom javnih natječaja, sufinanciraju isključivo postavljanje kolektorskih sustava za pripremu tople vode. Natječaj Zadarske županije u 2010. godini predvidio je sufinanciranje 30 projekata kolektorskih sustava za pripremu tople vode, a u konačnici ih je realizirano samo šest. *Glavni razlog slabog odaziva i još slabije realizacije natječaja leži u neriješenim imovinsko-pravnim odnosima, ali i u nedostatku novca samih investitora*, izjavio je Danijel Pavić, savjetnik za energetiku i infrastrukturu u Zadarskoj županiji.

Andrej Čotar, REA Kvarner, predstavio projekt „Burza krovova javnih zgrada“

Bolje vijesti dolaze sa sjevera Jadrana gdje se, usprkos manjem broju sunčanih dana, zahvaljujući Regionalnoj energetskoj agenciji Primorsko-goranske agencije - REA Kvarner može vidjeti više projekata obnovljivih izvora energije. Prošle godine - 2010. godine Županija je osigurala 200.000 kuna za ugradnju solarnih toplinskih sustava uz sufinanciranje u iznosu od još 600.000 kuna iz Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, dok su fizičke osobe uložile ukupno 1,2 milijuna kuna. Time je ukupno sufinancirano 70 solarnih sustava za kućanstva u županiji. Stručni suradnik u agenciji Andrej Čotar predstavio je i projekt „Burza krovova javnih zgrada“ , u kojem će do konca godine prvih pet krovova zgrada u vlasništvu Primorsko-goranske županije biti dano u koncesiju investitorima koji će uložiti u fotonaponsku opremu. Do konca 2016. planira se davanje u koncesiju 16 takvih krovova, s tim što agencija investitorima osigurava svu dokumentaciju potrebnu za stjecanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije.

Zaključak radionice je da su potencijali obnovljivih izvora energije u RH znatni, ali nedovoljno iskorišteni. Iskustva u drugim zemljama su pokazala kako korištenje obnovljivih izvora energije uglavnom ovisi o tri preduvjeta; da postoji politička volja kojom se osiguravaju državni poticaji, da je industrija koja proizvodi opremu za OIE dovoljno razvijena i da postoje obrazovani instalateri koji će instalirati na licu mjesta. Iako je energija iz OIE uglavnom nešto skuplja, građani su voljni plaćati višu cijenu energije ako dolazi iz čistih izvora.

Procedura, i za ishođenje poticajne cijene, i za dobivanje statusa povlaštenog proizvođača, u Hrvatskoj donekle ovisi o snazi elektrane; procedura je tim kompliciranija što je elektrana veća, ali pojednostavljenja za male proizvođače nisu značajna. *Nije status povlaštenosti svrha sam po sebi, već se radi o ostvarivanju poticajne cijene kroz ugovor s Hrvatskim operatorom tržišta električne energije (HROTE)*, istaknula je predsjednica DOOR-a Maja Božičević-Vrhovčak navodeći kako, *po iskustvu investitora, najveće prepreke nisu u regulativi s područje same energetike, već u neusklađenosti propisa s područja gradnje i energetike*.

Zaključak partnerskih udruga u projektu jest da je u svrhu uspješnog korištenja obnovljivih izvora u proizvodnji električne energije nužno postojanje političke volje. Stoga će zajednički provesti analizu programa parlamentarnih stranaka od kojih će zatražiti i da odgovore na upitnik kojim će se ispitivati njihova spremnost da u programe za buduće mandatno razdoblje integriraju poticanje korištenja obnovljivih izvora enegije.

Sljedeće aktivnosti i očekivani rezultati

U sklopu projekta nastaviti ćemo s regionalnim radionicama koje će se održati u Osijeku (8. lipnja. 2011.), Karlovcu (u rujnu 2011.) i Rijeci (u listopadu 2011.). Anketno ispitivanje u kojem su sudjelovali sudionici radionice u Zadru biti će provedeno i na sljedećim radionicama, i dat će nam uvid u poznavanje područja obnovljivih energije, te što misle i kakvi su stavovi članova/ica udruga i zainteresirane javnosti spram obnovljivih izvora energije. Nakon radionica, krajem 2011. će se izdati publikacija namijenjena udrugama, ali i ostalima koji žele sudjelovati u procesu donošenja odluka vezanih uz energetski razvoj.

Web stranica projekta **www.repam.net** uskoro će postati javna, te će sve informacije biti dostupne online.

Pojednostavljenjem procedure stjecanja statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije povećat će se broj malih instalacija obnovljivih izvora energije u Hrvatskoj, čime će se pridonijeti nacionalnim ciljevima u pogledu udjela obnovljivih izvora u ukupnoj strukturi energenata. Pridonijet će se i smanjenju emisija stakleničkih plinova, očuvanju okoliša, smanjenju uvozne ovisnosti hrvatske energetike, otvaranju novih radnih mjesta u sektoru obnovljivih izvora energije i ujednačenijem regionalnom razvoju. Istodobno će se i povećati zanimanje i ojačati uloga pojedinaca u energetskom sektoru za kojeg se javnost u pravilu zanima samo kad dolazi do porasta cijena energije i energenata ili kad se planira izgradnja novog energetskog objekta. Sudjelovanjem javnosti posebice će se ojačati uloga organizacija civilnog društva u praćenju i utjecanju na politike vezane uz obnovljive izvore energije, te će se otvoriti novi komunikacijski kanali između civilnog, javnog i poslovnog sektora, a organizacije civilnog društva svojim će konstruktivnim nastojanjima postati važan saveznik na polju održivih načina proizvodnje i potrošnje energije.

IMPRESSUM

Društvo za oblikovanje održivog razvoja
Unska 3, 10000 Zagreb, Croatia
www.door.hr
info@door.hr
tel: ++385 (0)1 6129 562
fax: ++385 (0)1 6129 890

Kontakt osobe:

Dražen Jakšić, Energetski institut Hrvoje Požar
djaksic@eihp.hr
01/6326-148

Daniel Rodik, Društvo za oblikovanje održivog razvoja
daniel.rodik@door.hr
01/6129-562

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Ovaj bilten financiran je iz sredstava EU u sklopu programa IPA 2008 komponenta I i iz sredstava Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Sadržaj biltena isključiva je odgovornost svih partnera projekta i ni na koji se način ne može smatrati da održava gledišta Europske unije ili Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.